

Mehen oiktuziden ühthine deklaracii

Preambul

Ottes homaitusehe, miše mez’kundan kaikiden ühtnikoiden arvokahuden i ühthižiden oiktuziden tundustamine oma valdan, oiktuden, mirun alandusen; i

ottes homaitusehe, miše hondostamine i kacmatomuz’ mehen oiktuzihe tob varvaroiden tegoid, kudambad käregoitaz mez’kundan mel’tundod, i mehiden suren tahton i takaindan om mugoman mirun tegend, kudambas mehil linneb sanavald, kacmusiden vald, ei linne varaidust i mairišt; i

ottes homaitusehe, miše tarbiž mehiden oiktuded kaita zakonan valdal, sen täht, miše mehele ei pidaiži lopuks libuda tiranijan i ahthištusen vasthapäi; i

ottes homaitusehe, miše tarbiž abutada sebrmeližiden kosketusiden kehitoitusele rahvahiden keskes; i

ottes homaitusehe, miše Ühthižrahvahiže mülüjad rahvahad vahvištoitiba käskkirjaz ičeze uskondan mehiden päoiktuzihe, mehen personan arvokahudehe i mužikoiden da naižiden tazooiktudehe i pätiba abutada socialižele progressale i elon oloiden paremboitusele oldes surembas valdas; i

ottes homaitusehe, miše valdkundad-ühtnikad toivotiba abutada ühtes Ühthižrahvazkundanke ühthižes arvostandas i mehen oiktuziden i pävaldoiden kaičendas, tegendas; i

ottes homaitusehe, miše neniden oiktuziden ühthine el’genduz om lujas tärged niid täudes pidämižes,

Sur’ Assamblei,

ezitab necen mehen oiktuziden ühthižen deklaracijan kut tegend, kaikile rahvahile i valdkundoile, miše kaikutte mez’ i kaikutte ühthižkundan azjmehišt, kaiken pidädes meles necen deklaracijan, abutaižiba tedotelendal i opendusel arvostada nenid oiktuzid i valdoid i tegižiba rahvahaližil i keskrahvahaližil progressivižil tegoil ühthišt i effektivišť arvostust i pidäižiba kut Ühthižrahvazkundan valdoiden-ühtnikoiden, muga i toižiden tahoiden rahvahiden keskes, kudambad oma niiden jurisdikcijan al.

1. kirjutez

Kaik mehed sünduba joudajin i kohtaižin, ühtejiččin ičeze arvokahudes i oiktusiš. Heile om anttud mel’ i huiktusentund i heile tariž kožuda toine toiženke kut vel’l’kundad.

2. kirjutez

Tariž, miše jogahižel mehel oližiba kaik oiktuded i valdad, miččed oma nimitadud necišt deklaracijaz, kacmata sihe mitte om mehen rass, hibjan muju, pol’, kel’, uskond, miččed oma politižed vai toižed kacmused, mitte om rahvahuz’ vai socialine sündund, mitte om elomištön, soslovijan vai toižed olod.

Paiči sidä, ei sa tehta nimittušt erod man vai sijan politižen, oiktuden vai rahvazkeskeižen statusan pohjal, kuna mez’ mülüb, ripmata sišpäi om-ik nece sija ripmatoi, pidetas-ik hol’t siš, ei ičenaine vai se kut-se toižin om vähetud ičennaižudes.

3. kirjutez

Jogahižel mehel om oiktuz’ eloho, valdaha i personaližehe koskmatomudehe.

4. kirjutez

Nikeda ei sa pidäda orjan vai valdmatomas olos, orjanpidänd i orjanmönd om kel’tüd kaikiš formiš.

5. kirjutez

Nikeda ei sa kovasüdaimelišesti mokita, kovin ustavzoitta, tehta mugomid tegoid, kudambad alenzoitaižiba hänen arvokahuden.

6. kirjutez

Jogahižel mehel om kaikjal oiktuz’ sihe, miše händast pidäižihe personan arvostuses.

7. kirjutez

Kaik mehed oma ühtenarvoižed zakonan edes i heil om oiktuz’ eroita zakonan kaičendaha. Kaikil mehil om oiktuz’ ühtejiččehe kaičendaha miččen taht diskriminacijaspäi, kudamb keskustab necile Deklaracijale, miččen taht rehkindaspäi diskriminacijaha.

8. kirjutez

Jogahižel mehel om oiktuz’ effektivizehe hüvästamižehe händast oiktužišt kompetentižiden rahvahaližiden sudiden pätusel siloi, konz hänen konstitucijal vai zakonal anttud päoiktuded om keskustadud.

9. kirjutez

Nikeda ei sa melenvaldal türmata, pidåtada vai küksta, ajada manpagoho.

10. kirjutez

Jogahižel mehel, miše märita ičeze oiktuzid i velguzid i sada todištust ezitadud hänele kriminaližes värituses, om oiktuz' hänen azjan tarkištelandaha täuden ühtenarvokahuden pohjal ripmatomal objektiivizel sudal avoin, pidādes oiktuden küzuid.

11. kirjutez

Pahas tegos väritud mehel om oiktuz' lugetas värutomaks sihesai, kuni hänen vär ei linne tedištadud zakonan jäl'gendusel avoin sudan tarkištelusel, konz hänel oma kaik voimused kaičendan täht.

Nikeda ei sa sudida pahas tegos, tehtud vai tehmatomudes, kudamb ei olend pahan tegon rahvahaližiden zakonoiden mödhe vai rahvazkeskeižen oiktuden mödhe. Mugažo ei voi olda ustavzoitand kovemb, mi se, kudamb voiži olda sen aigan, konz oli tehtud paha tego.

12. kirjutez

Ei sa melenvaldal ličtas nikenen personaližhe eloho i kanzan eloho, hänen kodi, počtoigendused i hänen arvostuz oma koskmatomad. Jogahižel om oiktuz' zakonan kaičendaha mugoižes ličendaspäi i kosketandaspäi.

13. kirjutez

Jogahižel mehel om oiktuz' sirdeltas joudajas i valita ičezeze elāndsija kaikuččen valdkundan südāimes.

Jogahižel om oiktuz' lähtta maspäi, mugažo ičeze maspäi, i pörttas ičeze maha.

14. kirjutez

Jogahižel mehel om oiktuz' ectā kaičuzsija mokičijoišpäi toižiš maiš i olda sigä.

Necil oiktudel ei voi olda väged, konz küzünd om todeks ei politižes pahas tegos vai Ühthižrahvazkundan pätegendoid i principoid vastkaroičijas tegos.

15. kirjutez

Jogahižel mehel om oiktuz' rahvahudehe, olda valdkundan rahvahanikan.

Nikenel ei sa melenvaldal anastada rahvahut vai oiktut vajehtada rahvahut.

16. kirjutez

Täuz'igäižil mužikoil i naižil om oiktuz' naida, mända mehele i tehta kanz kacmata rassan, rahvahuden vai uskondan eroihe. Heil oma ühtejiččed oiktuded naindaha i mehele mänendaha, olendaha i erigandusen jäl'ghe.

Naida i mända mehele voib vaiše molembiden poliden täudenke i joudajanke tahtonke.

Kanz om ühthižkundan londuseline augonpanii jouk i sil om oiktuz' ühthižkundan i valdkundan kaičendaha.

17. kirjutez

Jogahižel mehel om oiktuz' pidāda elomišton üks'nāze vai toižidenke.

Nikenel ei sa melenvaldal anastada hänen elomištod.

18. kirjutez

Jogahižel mehel om meletusen, mel'tundon i uskondan vald, neche oiktudehe mülüb vald uskondan vai kacmusiden vajehtamižhe, mugažo vald uskondan vai kacmusiden pidāmaha üks'nāze i mugažo ühtes toižidenke, kaikiden nähtes vai üks'nāze opendamal, uskondradol, uskondan i ritualižiš tegoiš.

19. kirjutez

Jogahižel mehel om oiktuz' kacmusiden valdha i niiden ezitamižhe, neche mülüb oiktuz' telustamata pidāda ičeze mel'pidod, mugažo oiktuz' ripumata valdkundan rounoišpäi ectā, sada i levitada tedoid i meletusid kaikiden maneroiden abul.

20. kirjutez

Jogahižel om oiktuz' kožmuseližiden suimiden i ühtenzoitusiden kogomuzvaldaha.

Nikeda ei sa käskta ühtneda miČČehe-ni ühtenzoitusehe.

21. kirjutez

JogahiŽel mehel om oiktuz’ ühtneda iČeze man ohjandamiŽehe kohtha vai valitud ezitajiden kal’t.

JogahiŽel om oiktuz’ pázuda iČeze man valdkundaliŽele radole.

Rahvahan taht om valdkundmehišton alandusen; nece taht tarbiŽ ezitada aigkeskustoin tehtud oiktoiš, ei värenzoitusiš valiČusiš, kudambiš kaikil om ühthine i ühtejitte änenoiktuz’ peitänestamižen abul vai toižiden änestamižvaldan pidijoiden maneroiden abul.

22. kirjutez

JogahiŽel mehel, kut ühthižkundan ühtnikal, om oiktuz’ socialiŽehe holištoho, mugažo oiktuz’ rahvahaližen tegoiden i keskrahvahaližen ühthižradon kal’t, ottes homaitusehe kaikuČČen valdkundan järgenduz i varad, antta hänen mez’ arvokahudele i personan joudajale kehitoitusele tarbhaižid ekonomižid, socialižid i kul’turižid oiktuzid.

23. kirjutez

JogahiŽel om oiktuz’ radoho, radsijan joudajaha valiČusehe, oiktoihe melevuzihe radon oloihe, mugažo kaiČendaha radotomudespäi.

JogahiŽel mehel om oiktuz’ miČČeta-ni alenzoitusesta sada ühtejiČČen paukan ühtejiČČes rados.

JogahiŽel radajal mehel om oiktuz’ oiktaha i täudubaha paukaha, kudamb andab hänele i hänen kanzale mehen arvoižen olendan i kudamban, ku tarbiŽ, täutaba toižed socialižen holišton manerad.

JogahiŽel mehel om oiktuz’ tehta eloradoližid ühtištusid i mülüda niihe iČeze azjoid polestamha.

24. kirjutez

JogahiŽel mehel om oiktuz’ lebuhi i joudajaha aigaha, radpäivän melevaha rõunatusehe i makstud märaigaliŽehe lebupästusehe.

25. kirjutez

JogahiŽel mehel om oiktuz’ elon korttusehe, kudambaha mülüb sönd, sobad, kodi, tervhuz’holitand i pidab socialine holituz, mitte tariž hänen i hänen kanzan tervhuden i hüvinvoinand täht. JogahiŽel om oiktuz’ holištoho mugomas azjas kut radotomuz’, läžund, invalidan olend, lesken olend, vanhuden tulend vai toižiš hänen tahtospäi ripumatomiš radvoinand, elovaroiden kadotusen azjoiš.

Mamoi i lapsil om oiktuz’ erasehe holištoho i abuhu. Kaikil lapsil, oma-ik hõ sündnuded naidud kanzas vai ei, oma ühtejiČČed socialižed holițuozoiktuded.

26. kirjutez

JogahiŽel mehel om oiktuz’ sada opendust. Opendusele, kaikense augotižopendusele i keskopendusele tarbiž olda maksutoman. Augotižopendusele tarbiž olda tarbhaižen. TehniŽele i tedomahtoiŽele opendusele tarbiž olda kaikile kožujan, üläopendusele tarbiž olda ühtejiČČin avoin kaikile heiden mahtoiden mödhe.

Opendusele tarbiž olda oigetud mehen personaližuden kehitoitamiŽehe, mugažo mehen oiktuziden i pävaldoiden arvostandan vahvištamiŽehe. Opendusele tarbiž abutada kesknäiŽele el’gendusele, tirpandamiŽele i sebrastusele kaikiden rahvahiden, rass- i uskonddruppiden keskes, mugažo abutada Ühthižrahvazkundan kožmusen pidändan tegoiš.

Vanhembil om ezmäisijaine oiktuz’ valita iČeze lapsile opendusen ladud.

27. kirjutez

JogahiŽel mehel om oiktuz’ joudajas ühtneda ühthižkundan kul’turiŽehe eloho, sada ihastust taidehes, mugažo ühtneda tedoprogressaha i kävutada sen satusid.

JogahiŽel mehel om oiktuz’ hänen moraližiden azjoiden i materialižiden satusiden kaiČendaha, kudambad oma hänen tedo-, literatur- vai taidehtoiden satusen i hân om niiden tegii.

28. kirjutez

JogahiŽel mehel om oiktuz’ mugoiŽehe socialiŽehe i rahvazkeskeiŽehe järgendusehe, konz neciš deklaracijaz ezitadud oiktuded i valdad voiba täudes todenzoittas.

29. kirjutez

JogahiŽel mehel om velguzid ühthižkundan edes, vaiše siš voib olda hänen personan joudai i täuz’ kehitoituz.

Kävutades iČeze oiktuzid i valdoid jogahiŽel mehel voiba olda vaiše mugomad rõunatused, kudambad oma vahvištadud zakonan mödhe, miše tundustada i arvostada toižiden oiktuded i valdad, mugažo moralin, kundaližen järgendusen i üleižen hüvinvoinand demokratižes ühthižkundas.

Nenid oiktuzid i valdoid nikonz ei sa kävutada Ühthižrahvazkundan pätegendoiden i principoiden vastkaroites.

30. kirjutez

Nimidä neciŠ deklaracijas ei sa el'geta muga, miŠe mitte-ni valdkund, mehiden grupp vai üks' mez' voib oiktuziden pohjal tehta mugomid tegoid, kudambad om oigetud heitmaha ezitadud neciŠ deklaracijas oiktuzid i valdoid.